

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Державні та муніципальні фінанси»
(назва магістерської програми)

на тему: «Податкова система України : етапи становлення та
напрями розвитку »
(назва теми)

Виконавець:

студент Центру заочної форми
навчання

Тарасова Ганна Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., професор

Дубовик Ольга Юхимівна

ОДЕСА – 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ	7
1.1. Сутність та принципи організації податкової системи	7
1.2. Історія становлення та розвитку податкової системи України	19
1.3. Правові основи побудови податкової системи України	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	36
2.1. Моніторинг податкових надходжень до бюджетів різних рівнів	36
2.2. Оцінювання фіскальної ефективності податкової системи України	48
2.3. Прогнозування податкових надходжень до державного бюджету України	58
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ .	68
3.1. Можливості імплементації досвіду зарубіжних країн у процес реформування податкової системи України	68
3.2. Рекомендації щодо удосконалення податкової системи України.....	88
ВИСНОВКИ.....	102
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	107

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах ринкових відносин, коли державна власність не має домінуючого значення, основним джерелом доходів держави є податки, які формують податкову систему країни.

Податкова система є одним з головних важелів, які регулюють економічні взаємовідносини товаровиробників з державою. Ця система повинна слугувати виходу країни з кризи та діловій активності. У всі часи податки були обов'язковим елементом фінансової системи. Вони є основним важелем формування дохідної частини бюджету. Відсутність податків паралізує нормальне функціонування будь-якої держави. Податкова система потребує тривалого та точного аналізу. Саме ця система, виступаючи базою забезпечення функціонування публічних видатків, являється важливою складовою розвитку економіки і шляхом залучення інвестицій в Україну.

Діяльність податкової системи нашої держави насамперед тісно пов'язана з економічним, політичним чи будь-яким іншим становищем. Тому, можна сказати, що податкова система України характеризується її рівнем розвитку. Податки є одним з найважливіших елементів розвитку суспільства. Саме вони допомагають ефективно здійснювати державну політику з питань соціального та економічного розвитку.

В процесі розвитку ринкової економіки України та процесів євроінтеграції нашої держави виникає потреба перегляду особливостей функціонування податкової системи України. Хоча на сьогоднішній день проведено багато реформ, однак все ж виникають проблеми щодо ефективності функціонування податкової системи України, зумовлені недосконалістю законодавства України та неактуальними підходами стосовно справляння податків.

Сьогодні для забезпечення економічного розвитку України, добробуту населення необхідно створити ефективну податкову систему, яка б повною мірою відповідала вимогам нинішнього стану економіки, забезпечувала

розвиток народного господарства країни і належним чином регулювала б економічні відносини між державою та населенням. Саме тому питання розвитку податкової системи на сучасному етапі актуальним.

Нині існує необхідність всебічного дослідження питань, пов'язаних із впливом системи оподаткування на економічні процеси. Українські науковці мають певні здобутки в дослідженні теоретичних і практичних аспектів реформування податкової системи. У роботах О.Ю. Дубовик, Є. М. Богатирьової, В.Г. Баранової, В.П. Хомутенко, В.Т. Мінкович, А.В. Гречко, Р.М. Насірова, Т.Г. Молодченко, А.М. Соколовської, Я.В. Лебедзевич, Н.В. Антоненка, О.Г. Пукхала, Л.М. Титаренка, О.П. Ольшанської, Л.П. Шевчука, А.С. Свищука, Н.Л. Шлафмана, М.П. Волохова, І.М. Цапа та інших науковців значна увага приділяється обґрунтуванню ролі і місця податків в економічній системі, дослідженню інституціональних чинників, які впливають на еволюцію податкових механізмів, напрямів реформування податкової системи тощо.

Віддаючи належне напрацюванням українських вчених, слід відзначити, що багато проблем оподаткування ще не знайшли однозначного трактування. Залишаються дискусійними питання щодо принципів побудови і напрямів реформування податкової системи з урахуванням особливостей трансформаційного періоду. Значні розбіжності спостерігаються у поглядах вчених-економістів на структуру податкової системи; параметри податкового навантаження на економіку; необхідність диференціації ставок податків; сферу використання податкових пільг, які породжують негативні наслідки в практиці оподаткування. При реформуванні національної податкової системи не в повній мірі враховується досвід реформування податкових систем в розвинутих і постсоціалістичних країнах. Центральною проблемою обговорення стали напрями вдосконалення оподаткування, насамперед, кількісні параметри податкових ставок, пільгове та спрощене оподаткування, загальний рівень податкового тягаря.

Актуальність зазначених проблем, їхня практична значимість і

недостатня наукова розробленість визначили вибір теми дипломної роботи та обумовили постановку мети та завдання даної роботи.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є розгляд проблемних аспектів функціонування вітчизняної податкової системи з ціллю розробки напрямків її вдосконалення з урахуванням досвіду зарубіжних країн.

Для реалізації зазначеної мети були поставлені такі завдання:

- 1) визначити сутність та принципи організації податкової системи;
- 2) розглянути історію становлення та розвитку податкової системи України;
- 3) охарактеризувати правові основи податкової системи України;
- 4) провести моніторинг податкових надходжень до бюджетів різних рівнів України;
- 3) оцінити фіскальну ефективність податкової системи України;
- 4) розробити прогноз податкових надходжень до державного бюджету України засобами математичного моделювання;
- 5) обґрунтувати можливості імплементації досвіду зарубіжних країн у процес реформування податкової системи України;
- 6) запропонувати рекомендації щодо удосконалення податкової системи України.

Об'єктом дослідження є процес функціонування податкової системи України.

Предмет дослідження складають теоретичні й практичні засади реформування податкових відносин у трансформаційний період.

Методи дослідження. Дослідження теоретичних основ оподаткування здійснювалися із застосуванням діалектичного методу пізнання, монографічного, експертних оцінок, конкретного і абстрактного, логічного та історичного, функціонального аналізу. При аналізі проблем функціонування податкової системи України використано методи групувань, економіко-статистичного, порівняльного, структурного та функціонального аналізу, метод зведень і групувань. Прогнозування податкових надходжень до

державного бюджету України було здійснено за допомогою трендового та кореляційно-регресивного аналізу. При розробці напрямів реформування податкової системи в Україні використані методи системного аналізу, розробки сценаріїв, наукової абстракції та узагальнення.

Інформаційною базою дослідження є основні положення законів України, указів і послань Президента України, постанов Верховної Ради України, постанов Кабінету Міністрів України з питань оподаткування. Використано статистичні і аналітичні матеріали Державного комітету статистики України, Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби України, Державного казначейства України. Інформаційним забезпеченням роботи стали також монографічні дослідження і наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

Науково-практичне значення одержаних результатів полягає в подальшому розвитку теоретичних основ оподаткування та обґрунтуванні пропозицій щодо шляхів реформування податкової системи України з метою підвищення її ефективності.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаної літератури. Загальний обсяг роботи становить 114 сторінок друкованого тексту, містить 18 таблиць, 15 рисунків. Список використаної літератури нараховує 95 найменувань.

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумок, можна зробити наступні висновки.

1. З позиції вузького підходу, роблячи акцент на матеріальний бік податкової системи, що забезпечує механізм дії податків, податкова система являє собою сукупність податків, зборів, платежів і виступає як механізм визначених, законодавчо закріплених важелів з акумуляції доходів держави. У цьому випадку вона може збігатися із системою податків, зборів, платежів. З іншого боку, податкова система містить досить широкий спектр процесуальних відносин зі встановлення, зміни, скасування податків, зборів, платежів, забезпечення їх сплати, організації контролю і відповідальності за порушення податкового законодавства. Організація і функціонування податкової системи підпорядковані принципам: єдність податкової системи; розмежування повноважень оподатковуваних суб'єктів; справедливість оподаткування; достатність оподаткування; еластичність оподаткування; стабільність податкової системи; зручність оподаткування та ін.

2. Еволюційний шлях податкової системи України розпочався у 1991 р., коли відбулося її формальне затвердження із наступними корективами та реформуванням, кодифікацією податкового законодавства. Можна стверджувати, що становлення податкової системи України характеризувалося постійними динамічними змінами та перетвореннями у зв'язку з економічними, політичними та соціальними реформами, які проводилися в Україні. Із прийняттям у 2010 році Податкового кодексу податкова система України частково змінилася передусім за рахунок скорочення кількості податків, зборів та обов'язкових платежів, а також за рахунок більш точного групування податків, зборів, платежів за групами податків. В основу подальшого розвитку податкової системи закладені засади пошуку оптимальних форм та методів оподаткування.

3. Правову основу податкової системи України становлять: Конституція України; Податковий, Митний та Бюджетний кодекси України; міжнародні

договори, якими регулюються питання оподаткування; нормативно-правові акти, прийняті на підставі та на виконання Податкового кодексу та законів з питань митної справи; рішення органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків та зборів. Податковий кодекс є основним нормативним актом у сфері правового регулювання податків і зборів. Він регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

4. Результати проведеного моніторингу податкових надходжень до бюджетів України різних рівнів дали підстави зробити висновок про наявність загальної тенденції зростання як доходів державного, зведеного та місцевих бюджетів так і податкових надходжень до цих бюджетів за 2013-2017 рр. Більш того, зростання доходів вказаних бюджетів обумовлена, в переважній мірі, зростанням саме податкових надходжень, які займають в структурі доходів більше 80%. Так, за останні п'ять років обсяг податкових надходжень до доходів державного бюджету зріс на 364,5 млрд. грн., до доходів зведеного бюджету - на 157,56 млрд. грн., а до доходів місцевих бюджетів – на 124,2 млрд. грн. Такого зростання було досягнуто за рахунок зростання таких податків, як: податку на доходи фізичних осіб; податку на прибуток підприємств; рентних платежів; ПДВ та акцизного податку. Проведений аналіз показав, що найбільшим бюджетоутворюючим податком в Україні є податок на додану вартість – на нього в 2017 року припадало 50% у доходах державного бюджету та 37,9% у доходах зведеного бюджету.

5. Проведена оцінка фіскальної ефективності податкової системи України дозволила зробити висновок про посилення фіскальної значимості, як в доходах державного бюджету, так і в ВВП, податку з доходів фізичних осіб, податку на додану вартість, рентної плати та плати за використання

інших природних ресурсів, акцизного податку та про скорочення фіскальної значимості, податку на прибуток підприємств та інших податкових надходжень. Максимальний та мінімальний коефіцієнт нерівномірності надходження податків до державного бюджету України значно коливаються. Так, найбільше коливання спостерігається по податкам на доходи фізичних осіб та іншим податковим надходженням, а найменше - по податку на прибуток підприємств. Коефіцієнт покриття в Україні є достатньо високим – обсяг податкових надходжень більш як в 69 раз перевищував в 2013 р. обсяг витрат на адміністрування податків, а в 2017 році цей показник набагато зріс за рахунок значного збільшення обсягів податкових надходжень. Аналіз коефіцієнта еластичності дав змогу зробити висновок про те, що зростання податкових надходжень в Україні відбувалося меншими темпами, ніж зростання ВВП.

6. Для прогнозування податкових надходжень до державного бюджету України рекомендовано використати трендовий аналіз, який передбачає на підставі ретроспективного підходу визначити тенденцію зміни податкових надходжень за 2013-2017 рр. та на підставі цього спрогнозувати їх на наступний період (2018-2019 рр.). Окрім цього доцільним видається застосування кореляційно-регресійного аналізу, який дозволить прогнозувати податкові надходження до державного бюджету в залежності від впливу різних чинників (обсягу ВВП, доходів населення, індексу інфляції та ін.) за допомогою математичної моделі.

7. Застосування досвіду податкових систем зарубіжних країн було б доцільним для податкової практики України, а саме: встановлення економічно обґрунтованих податкових ставок; розроблення механізму, заснованого на принципі прогресивного оподаткування галузей; скасування мало результативних податків; удосконалення правового регламентування механізму функціонування спрощеної системи оподаткування малого та середнього підприємництва; збільшення обсягу прямих податків над непрямыми у структурі податкових надходжень; диференціація ставок

окремих податків; надання свободи регіонам в процесі прийняття відповідних законів, під час встановлення ставок оподаткування та їх обсягів; забезпечення стабільності податкового законодавства. Якщо говорити конкретно про податки, то основним напрямом реформування вітчизняної податкової системи, на наш погляд, є диференціація ставок податку на додану вартість. У багатьох країнах Європейського Союзу застосовують низові, універсальні та високі ставки податку на додану вартість, внаслідок чого товари, які підлягають оподаткуванню цим податком, можна поділити на товари першої необхідності, товари розкошу та інші. Такий поділ, а також ставки встановлюють, виходячи із цінностей, які вони становлять, тобто ступеня ризику, який виникає в процесі діяльності з ними. Саме тому ми вважаємо за доцільне врахувати зарубіжний досвід та встановлення кількох ставок податку на додану вартість, що покращило б економічне становище в Україні. За умов, які на сьогодні склалися в Україні, практично стає неможливим копіювання податкових механізмів, які досить ефективно функціонують в багатьох країнах Європейського Союзу. Проте основні принципи розроблення таких механізмів необхідно було б враховувати у вітчизняній податковій практиці з метою реформування податкової системи України.

8. Сьогодні Україна знаходиться у пошуку ефективної податкової системи. Реформування податкової системи лише частково дало змогу усунути недоліки податкового законодавства та податкового регулювання. На жаль, поки що діюча система оподаткування є не зовсім досконалою і не повністю відповідає вимогам часу. Сьогодні характерною особливістю діючої податкової системи є її недосконалість, а саме: неузгодженість та суперечливість окремих податкових законів, нестабільність законодавства, заплутані правила адміністрування, а також у певних випадках двозначне трактування прав і обов'язків платників податків, надмірне податкове навантаження на платників, безсистемне й невиправдане надання пільг, перекручування економічної сутності окремих податків та значна частка

тінізації. Подальша реформа податкової системи має бути комплексом дій та процесів, що дадуть змогу усунути основні вади податкової системи та закладуть основу для побудови міцної економіки України, стануть чинником її економічного зростання. Необхідним орієнтиром подальшого реформування податкової системи має стати встановлення оптимального рівня податкового навантаження для стимулювання економічного зростання. Позитивний ефект матиме запровадження заходів щодо вдосконалення системи податкового контролю, створення умов, що унеможливають ухилення від сплати податкових зобов'язань, обмежене використання податкових пільг, а також забезпечення оптимального розподілу вилучених коштів, що потребує проведення подальших досліджень та розробки теоретико-методичних основ механізму їх реалізації. В цілому до стратегічних орієнтирів податкової реформи України, спрямованої на стабільне економічне зростання, можна віднести наступне: збільшення фіскальної ефективності податків (підвищення надходження самих податків через розширення бази оподаткування, зменшення витрат на адміністрування податків); зростання соціальної ефективності податків (зменшення глибини соціальної нерівності, збільшення добробуту населення); підвищення економічної ефективності податків (сприяння інвестиційно-інноваційному розвитку, стимулювання інноваційного оновлення виробництва, структурна перебудова економіки). Слід відзначити, що податкова реформа має проводитися поступово, без поспіху, тоді податкова система справді перестане бути гальмом української економіки, унеможливить ухилення від сплати податків та зупинить розширення тіньового сектору економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Александров И.М. Налоговые системы зарубежных стран / И.М. Александров. - М.: Бератор-Прес, 2012. - 192 с.
2. Андрущенко В. Л. Податкова система: Навчальний посібник / В. Л. Андрущенко. - К.: «Центр учбової літератури», 2015. - 416 с.
3. Бандурка О. О. Управління державною податковою службою в Україні: організаційно-правові аспекти: монографія / О. О. Бандурка – Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2005. – 506 с.
4. Бандурка О.М. Податкове право / О.М. Бандурка, В.Д. Понікаров, С.М. Попова. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 312 с.
5. Баранова В.Г., Податкова система: Навчальний посібник / В.Г. Баранова, О.Ю. Дубовик, В.П. Хомутенко. – Одеса: ВМВ, 2014. – 344 с.
6. Барвінська Є. С. Особливості та перспективи сучасного етапу реформування податкової системи України / Є. С. Барвінська, Н. Я. Процак // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". - 2013. - № 769. - С. 331-336.
7. Бельский К.С. Налоговая система: генезис, основные элементы, принципы / К.С. Бельский // Государство и право. – 2006. – № 9. – С. 48-55.
8. Бобоев М.Р. Налоговые системы зарубежных стран / М.Р. Бобоев, Н.Н. Тютюрюков. - М.: Гелиос, 2002. - 621 с.
9. Богатирьова Є. М. Податкова реформа в Україні: завдання та результати / Є. М. Богатирьова // Економічна система в умовах інтеграційних процесів: стан та перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (26-27 травня 2017 р.). – Київ: Аналітичний центр «Нова економіка», 2017. – Ч. 2. – С. 37-39.
10. Богатирьова Є. М. Податкова реформа: орієнтир на економічний розвиток / Є. М. Богатирьова // Економічний і соціальний розвиток України в ХХІ столітті: національна візія та виклики глобалізації: матеріали ХІ міжнар. наук.-практ. конф. (13-14 березня 2014 р.). – Тернопіль: ВД «Вектор»,

2014. – Ч. 2. – С. 20–22.
11. Богатирьова Є. М. Стратегічні орієнтири проведення податкової реформи в Україні в умовах Європейської інтеграції / Є. М. Богатирьова, В. П. Хомутенко. [Електронний ресурс]. - - Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4437>
  12. Богданов Е.П. Налоги и налогообложение. Конспект лекций / Е.П. Богданов. - М.: Экзамен, 2010. – 135 с.
  13. Борисов А.Б. Большой экономический словарь. Издание 2-е переработанное и дополненное / А.Б. Борисов. - М.: Книжный мир, 2007. – 480 с.
  14. Брызгалин А.В. Налоги и налоговое право / А.В. Брызгалин. – М.: Аналитика-Пресс, 2008. - 608 с.
  15. Бугай Т. В. Концепція реформування податкової системи України: наукові та практичні аспекти / Т. В. Бугай // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. - 2014. - № 2. - С. 32-46.
  16. Бюджетний кодекс України: Закон від 08.07.2010 р. № 2456-VI. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. - № 50-51. - Ст.572.
  17. Гетманець О.П. Податкове право України: навч. посіб. / О.П. Гетманець, О.М. Шуміло, О.В. Покотаєва. – К.: Хай-Тек Прес, 2013. – 432 с.
  18. Годме П.М. Финансовое право / П. М. Годме. – М.: Прогресс, 1978. – 430 с.
  19. Годорожа С. П. Принципи побудови податкової системи / С. П. Годорожа // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2009. - Вип. 16(2). - С. 91-95.
  20. Городецька Т.Е. Аналіз податкових надходжень в системі доходів бюджету / Т.Е. Городецька, А.С. Поровай // Молодий вчений. – 2017. - № 2 (42). – С.243-247.
  21. Греченко В. А. Етапи становлення податкової системи України / В. А. Греченко, В. В. Греченко // Вісник Харківського національного

- університету внутрішніх справ. - 2007. - № 39. - С. 343-348.
22. Гречишнікова В. В. Податкове законодавство в системі фінансового законодавства України / В. В. Гречишнікова // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. пр. – 2013. – Вип. 70. - С. 441-447.
23. Гречко А. В. Перспективи реформування податкової системи України в умовах євроінтеграції / А. В. Гречко // Економіка та управління національним господарством. - 2014. - № 3. - С. 60-70.
24. Гусейніков Ю. Досвід країн Євросоюзу в боротьбі з податковими злочинами / Ю. Гусейніков // Україна-НАТО. - 2008. - № 3. - С. 42-47.
25. Державна казначейська служба України: офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>
26. Довгалюк В.І. Податкова система: Навчальний посібник / В.І. Довгалюк, Ю.Ю. Єрмоленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 360 с.
27. Дубовик О. Ю. Вектори податкової реформи в Україні / О. Ю. Дубовик // "Economics, management, law: socio-economic aspects of development": collection of scientific articles. - Roma, 2016. - Volume 2. - P. 68-71.
28. Іванов Ю. Б. Податкова система: підручник / Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк. – К. : Атіка, 2006. – 920 с.
29. Казаков В.В. Налоговая политика, налогообложение, налоговые правоотношения – основополагающие категории в системе налогового права / В.В. Казаков // Финансовое право. - 2011. - № 7. - С. 26–28.
30. Карлін М.І. Фінанси країн Європейського Союзу / М.І. Карлін. - К.: Знання, 2011. - 639 с.
31. Кириллова О.С. Налоги и налогообложение: курс лекций: учебное пособие для вузов / О.С. Кириллова, Т.В. Муравлева. - М.: Изд-во «Экзамен», 2005. – 288 с.
32. Князев В.Г. Налогообложение в США / В.Г. Князев // Финансы. - 2003. - № 8. - С. 49-58.
33. Колягин Д.В. Анализ государственного регулирования современной экономики Франции и Великобритании / Д.В. Колягин // Известия ИГЭА.

- 2011. - № 3(77). - С. 123-125.
34. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
35. Крючкова Н.М. Дієвість податкової політики в рамках регулювання економічного росту / Н.М. Крючкова // Збірник наукових праць Четвертої міжнародної науково-практичної конференції «Evropska veda - 2008». - Прага, 2008. - С. 24-26.
36. Крючкова Н.М. Податкова політика у системі макроекономічного регулювання / Н.М. Крючкова. - Одеса: «Астропринт», 2011. - 174 с.
37. Кучеров И.И. Теория налогов и сборов (Правовые аспекты): монография / И.И. Кучеров. - М.: ЮрИнфоР, 2009. – 281 с.
38. Кучерявенко Н.П. Курс налогового права: в 2 т. Т. 1: Общая часть / под ред. к.ю.н. Д.И. Щекина. - М.: Статут, 2009. – 861 с.
39. Лаврешов А. Ю. Сучасний досвід розвитку податкових систем в зарубіжних країнах / А. Ю. Лаврешов // Менеджер. - 2016. - № 3. - С. 39-45.
40. Лаврешов А. Ю. Теоретико-методичні основи побудови податкової системи в Україні / А. Ю. Лаврешов // Публічне управління: теорія та практика. - 2013. - Вип. 4. - С. 52-57.
41. Лазур С. П. Етапи розвитку податкової системи України: завдання для подальшого функціонування / С. П. Лазур // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2016. - Вип. 1(2). - С. 89-94.
42. Лукановська І. Р. Досвід європейських країн щодо здійснення податкової політики / І. Р. Лукановська // Науковий вісник НЛТУ України. - 2014. - Вип. 24.5. - С. 271-276.
43. Лютий І. О. Податкова система: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. О. Лютий, Л. М. Демиденко, М. В. Романюк. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 456 с.
44. Мещерякова О.В. Налоговые системы развитых стран мира / О. В.

- Мещерякова. - М.: Фонд «правовая культура», 2005. - 240 с.
45. Миргородська Л.О. Фінансові системи зарубіжних країн / Л.О. Миргородська. - К.: Лібра, 2003. - 240 с.
46. Миронова О.А. Налоговое администрирование: учебник для вузов / О.А.Миронова, Ф.Ф. Ханафеев. - М.: Омега-Л, 2008. - 288 с.
47. Міжнародний досвід: адміністрування податків в Європі та в Україні. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/povidomlenia_/2012_povidomlenia-modernizatsia/print-59283.html
48. Момот В. М. Теоретичні аспекти визначення податкової системи / В. М. Момот // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2008. - № 40. - С. 220-225.
49. Моніторинг прогресу реформ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://reforms.in.ua/sites/default/files/upload/broshura_a4_ukr.pdf
50. Олійник О. В. Податкова система: навчальний посібник / О. В. Олійник, І. В. Філон. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 456 с.
51. Онишко С. В. Реальності та перешкоди на шляху до ефективної системи оподаткування / С. В. Онишко // Проблеми фінансово–кредитного регулювання в перехідній економіці: збірник наукових праць. – 1996. – Вип. 4. – С. 46–52.
52. Оніщик Ю. В. Податок і збір як системоутворюючі категорії податкового права: поняття, ознаки, сутність / Ю. В. Оніщик // Адвокат. - 2010. - № 2. - С. 32-35.
53. Орлюк О.П. Фінансове право. Академічний курс: Підручник / О.П. Орлюк. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 808 с.
54. Пабат О. В. Принципи побудови податкової системи України / О. В. Пабат // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2015. - Вип. 3. - С. 120-127.
55. Парыгина В.А. Российское налоговое право. Проблемы теории и практики: учебное пособие / В.А. Парыгина. - М.: Статус-Кво 97, 2005. -

336 с.

56. Пепеляев С.Г. Налоговое право: Учебник / С.Г. Пепеляев. - М.: Юристъ, 2003. - 591 с.
57. Піскова Ж.В. Формування системи показників фіскальної ефективності податків: теорія і практика / Ж.В. Піскова // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2016. – №2. – С. 174-180
58. Податковий кодекс України: Закон від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. - 2011. - № 13-17. - Ст.112.
59. Презентація результатів дослідження на тему: «Сприйняття українцями ситуації в сфері оподаткування України». [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ueff.org/#!Податкова-панщина-лише-20-українців-вважають-існуючі-податки-справедливими/cjds/575e8e470cf2d021c3fb4c9>
60. Про бюджетну класифікацію: Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. №11. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF11003.html
61. Про Державний бюджет України на 1993 рік: Закон України № 3091-XII від 09.04.1993 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3091-12>.
62. Про місцеві податки і збори: Декрет Кабінету Міністрів України № 56-93 від 20.05.1993 р. (втратив чинність). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/56-93/ed19930520>.
63. Про податок на добавлену вартість: Декрет Кабінету Міністрів України № 14-92 від 26.12.1992 р. (втратив чинність). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KMD92014.html.
64. Про податок на добавлену вартість: Закон України № 2007-XII від 20.12.1991 р. (втратив чинність). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T200700.html.
65. Про податок на прибуток підприємств і організацій: Декрет Кабінету Міністрів України № 12-92 від 26.12.1992 р. (втратив чинність). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/>

show/12-92/ed19921226 /parao67#o67.

66. Про систему оподаткування: Закон України від 25.06.1991 р. № 1251-ХІІ (втратив чинність) // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - № 39. - Ст.510.
67. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва: Указ Президент України № 727/98 від 03.07.1998 р. (втратив чинність). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/727/98/ed19980703>.
68. Про створення Академії державної податкової служби України: Постанова Кабінету Міністрів України № 2346 від 21.12.1999 р. (втратила чинність). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-99-%D0%BF>.
69. Про утворення Державної податкової адміністрації України та місцевих державних податкових адміністрацій: Указ Президента України № 760/96 від 22.08.1996 р. (втратив чинність). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/760/96/ed19960822>.
70. Про фіксований сільськогосподарський податок: Закон України № 652/98 від 18.06.1998 р. (втратив чинність). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/652/98/ed19980618>.
71. Пушкарева В.М. История финансовой мысли и политики налогов: Учеб. пособие / В.М. Пушкарева. - М.: Финансы и статистика, 2005. – 252 с.
72. Ракитов М.Г. Налоги и налогообложение в США / М.Г. Ракитов // Налоговый вестник. - 2003. - № 4. - С. 16-21.
73. Рейтинг Doing Business. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://russian.doingbusiness.org>
74. Свищук А. С. Зарубіжний досвід податкового регулювання економіки / А. С. Свищук // Економічний вісник університету. – 2014. – Вип. 23/1. – С. 244–251.
75. Селіванова Н.М. Порівняльний аналіз податкових систем зарубіжних країн та України / Н.М. Селіванова, Р.В. Химич // Причорноморські

- економічні студії. – 2017. – С.202-206.
76. Середюк В.Б. Застосування економіко-математичних методів для розв'язання економічних задач / В.Б. Середюк // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2014. – Вип. 1. – С. 69-73.
77. Слатвінська М.О. Податкова система: Навчальний посібник / М.О. Слатвінська, О.Ю. Дубовик. - Одеса: ОНЕУ, 2013. - 202 с.
78. Смирникова Ю. Л. Налоговое право России: Учебник для вузов / Ю. Л. Смирникова. - М.: Норма, 2013. – 418 с.
79. Соколова Э.Д. К вопросу о понятии налоговой системы / Э.Д. Соколова // Финансовое право. - 2011. - № 1. - С. 28–31.
80. Соколовська А.М. Податкова система держави: теорія та практика становлення / А.М. Соколовська - К.: Лібра, 2002. - 488 с.
81. Тищук Т.А. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрямки подолання / Т.А. Тищук. - К.: НІСД, 2011. - 31 с.
82. Ткаченко А. В. Історія становлення та розвитку податкової системи України / А. В. Ткаченко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2013. - № 2. - С. 128-133.
83. Тополь Ю. О. Поняття податкової системи в контексті нормативно-правової лексики / Ю. О. Тополь // Університетські наукові записки. - 2009. - № 3. - С. 171-176.
84. Указ Президент України «Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020"» від 12.01.2015 р. № 5/2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
85. Україна в рейтингу світового банку легкості ведення бізнесу (Doing business-2017). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/doing-business-2017-ukrayina-v-reytingu-svitovogo-banku-legkosti-vedennya-biznesu>
86. Уткина Т. Ф. Налоги и налогообложение : Учебник / Т. Ф. Уткина. - М.: ИНФРА-М, 2011. – 406 с.
87. Хасси У.М. Мировое налогообложение. Основы Мирового налогового

- кодекса: Пер. с англ. / У.М. Хасси, Д.С. Любик. - Кембридж: Гарвардский университет, 2012. - 280 с.
88. Худяков А.И. Теория налогообложения: Учебное пособие / А.И. Худяков, Г.М. Бродский. – Алматы: ТОО «Издательство НОРМА-К», 2002. – 392 с.
89. Цимбалюк І. О. Податкове навантаження, як критерій ефективності ведення податкової політики / І. О. Цимбалюк // Ринок цінних паперів України. - 2014. - № 7. - С. 57-63.
90. Черник Д.Г. Налоги и налогообложение / Д.Г. Черник. - М.: ЮНИТИ, 2010. – 367 с.
91. Чуркіна І. Є. Розвиток податкової системи України / І. Є. Чуркіна // Економіка і управління. - 2011. - № 3. - С. 57-60.
92. Южин Ю. А. Налоговое право: Учеб. пособие / Ю. А. Южин. - М.: Маркетинг, 2001. – 394 с.
93. Юрій С. М. Податкова система України: становлення та розвиток / С. М. Юрій // Економічний форум. - 2014. - № 3. - С. 286-292.
94. Юрчишина Л.В. Податок на доходи фізичних осіб: механізм стягнення та джерело доходу бюджету України / Л.В. Юрчишина // Финанси, облік, банки. - 2016. - №1. - С. 215-224.
95. Янжул И.И. Основные начала финансовой науки: Учение о государственных доходах / И.И. Янжул. - М.: «Статут», 2002. – 555 с.